

AZ MÜDAHALE ÇOK TEŞVİK

Geçenlerde bulunduğum bir yerde yaklaşık 8-10 aylık bir bebek eline geçirdiği bir çeşit kavanozun kapağını açmaya çalışıyordu. Özel bir kilidi olan kapağı yeni kurcalamaya başlamıştı ki hemen yakınında olan annesi uzanıp elinden aldı ve çarçapuk açıp bebeğe geri uzattı. Bebek ise bir saniye sonra kavanozu yere koyup başka bir şeyle uğraşmaya başladı.

Birçok ebeveynin çocuklarını yetiştirme aşamasında çeşitli nedenlerle yaptıkları önemli hatalardan biri; çocuklarının gelişimi için doğanın tasarladığı sistemi "yardım ediyor olma" zannı ile bozmalarıdır. Yukarıdaki örneğe bakacak olursak, neden bahsettiğim biraz daha netleşebilir. Bebekler çok meraklıdır ve merakları gelişim döneleri boyunca nitelik değiştirir. Örneğin yukarıdaki bebeğin kapak açması/kapaması ya da bazı şeyleri başkalarının içine atıp tekrar tekrar çıkarması ya da üst üste dizip tekrar yıkması gibi ilgileri benzer dönemdeki hemen her bebekte rastladığımız bir merakın ürünü. Peki bu merak neye hizmet ediyor? Bu dönem bebeklerinin ince motor becerilerini ve el göz koordinasyonlarını geliştirmelerine! Bu örnekteki annenin hatası ise bebeğin aslında uğraştıkça geliştireceği ve aynı zamanda öğreneceği bir süreci bozup kolayca kavanozu açıp uzatması. Bebek bilinçsiz bir merak ile uzun uzun uğraşabileceği böylesi durumlar sayesinde gelişebilecekken, bu ve benzeri müdahaleler çoğaldıkça ketlenecektir.

Özellikle okul öncesi dönemde çocuklar kısa süreler içerisinde farklı becerilere sahip olmaya başlarlar. Ancak aileler onların bu konudaki değişimlerini doğru takip edemezlerse potansiyellerini kullanmalarını ve geliştirmelerini engelleyebilirler. Görüşmelerimde bazı ailelerin, üç yaşını doldurmuş çocuklarına halen kalem vermediklerini, bunun zarar verme ihtimalinden çekindiklerini dile getirdiklerini duydum. Kolları ve üstü ıslanır diye ellerini kendisinin yıkamasına izin verilmeyen beş yaş çocuklarına rastladım. Yutamaz endişesiyle altı yaşında halen katı gıdaların püre yapılarak yedirildiği çocuklar gördüm. Okuldan verilen makasla kes yapıştır ödevlerinin, "o beceremez, düzgün olmaz" kaygısıyla anne baba tarafından yapıldığına şahit oldum.

Her anne babanın farklı konularda da olsa endişeleri ya da sabırsız, aceleci oldukları yanları vardır. Ancak 0-6 yaş bir çocuğun hayatındaki en hızlı gelişim gösterdiği dönemdir ve bu dönemde bizlere düşen onları hemen her alanda desteklemek ve teşvik etmektir. Keşfetmeye çalıştıklarında buna saygı duymalı, zorlandıklarında motive etmeli, sadece pes ettiklerinde bir miktar el uzatarak devam etmelerine yardımcı olmalıyız. Birçok konuda çeşitli yetenekleri atıl kalmış, artık denemeyi bile bırakmış, gelişimleri gerilemiş bir nesil istemiyorsak bırakalım zorlansınlar, denesinler ve zaman zaman olumsuz sonuçları tecrübe edip öğrensinler.

